

CONCLUSION

Labrousse thought that Bayle remained faithful throughout his life to the natural law theory presented in the *Cours*,⁷⁶ supporting her interpretation of Bayle as a Christian philosopher. Solère has also insisted on the unchanging character of Bayle's conceptions of conscience from the *Cours* through the toleration writings and beyond.⁷⁷ Others have recently seen things differently, noting important shifts in Bayle's reflection on morality and conscience. Mori and Antony McKenna have argued that Bayle moves from an initial rationalist account of conscience toward a conception of conscience as inherently religious, to a final view that the religious conscience is essentially erroneous and prone to violence, while the atheist alone can preserve morality in its purity in his conscience.⁷⁸ This reading of Bayle's moral writings supports the subversive atheistic interpretation of Bayle. Richard Popkin was influenced by this interpretation of Bayle's moral reflection, but he resisted the atheistic spin in favor of a reading of Bayle as a skeptic with positive commitments to toleration.⁷⁹ In this paper I have supported in a general way Mori's and McKenna's observations that there are (*pace* Labrousse and Solère) important shifts in Bayle's accounts of conscience, and that Bayle shows particular interest in the morality of atheists toward the end of his career. However, like Popkin, I have resisted the view that Bayle's philosophy leads in any way to atheism. By bringing the concept of secularism to the discussion, I have shown that Bayle's reflections on conscience, despite complex transformations, are unified by the goals of separating the religious from the moral and political, and thereby of increasing freedom, equality, and fraternity among people.

Trent University.

⁷⁶ See Labrousse, *Pierre Bayle*, 261.

⁷⁷ Solère, "The Coherence of Bayle's Theory of Toleration," 39–41.

⁷⁸ See Mori, *Bayle philosophe*, 308–309; McKenna, "From Moral Rationalism to Moral Pyrrhonism: The Paradoxical Pathway of Pierre Bayle," in *La centralità del dubbio: Un progetto di Antonio Rotondò*, ed. C. Hermanin and L. Simonutti (Firenze: Olschki, 2011), 837–49.

⁷⁹ Richard Popkin, *The History of Scepticism: From Savonarola to Bayle* (Oxford: Oxford University Press, 2003), 294–97.

02 Kasım 2018

Volney, Constantin François
(210343)

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Volney and the French Revolution

Minchul Kim

01627

INTRODUCTION

One of the French intellectuals most immersed in history during the late eighteenth century, Constantin-François de Chassebœuf, better known by the pen name "Volney," wrote books that vividly show the hopes and worries of the period. A subject worthy of serious scholarly attention, Volney's writing provides an invaluable window into the historical anxieties of intellectuals at the beginning of the French Revolution. Before the Revolution he was already a noted historian of antiquity. During the Revolution he was a deputy to the Estates General and the National Constituent Assembly, a member of the French Academy, and a professor of history at the École normale. In 1789 he was already so well known that he felt it sufficient to sign his name merely as "Volney"—no "Chassebœuf," no "de"—at the Tennis Court Oath.¹

Among his publications, *The Ruins, or Meditations on the Revolutions of Empires*² is most often cited in studies of "Orientalism," such as those

I would like to thank Nathan G. Alexander, Colin Kidd, Richard Whatmore, and two anonymous referees for their helpful comments and suggestions. This research has been financially supported by the Kim Hee-Kyung Scholarship Foundation for European Humanities. All translations of source material are my own unless specified otherwise.

¹ Jean Gaulmier, *L'Idéologue Volney, 1757–1820: Contribution à l'histoire de l'orientalisme en France* (Beyrouth, 1951; Geneva: Slatkine Reprints, 1980), 168–69. Citations refer to the Slatkine edition.

² Volney, *Les Ruines, ou Méditation sur les révolutions des empires* (Paris: Desenne, 1791), <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k6515487j>.

less he sees through it, the more he grasps it. It was Europe that invented the cultural notion of Islam as a totality. Why should it still refer to that concept now that the Muslim world is politically shattered and Islam itself has been reduced to functioning only as a religion? Europe no longer debates with Islam, but there is an ongoing argument in the minds of Europeans between themselves and the world, and in the minds of Muslims between themselves and "their" Europe.

Hichem Djait

Europe and Islam

Translated by Peter Heinegg

Berkeley (California) - 1985, s. 21-41

DN: 13244

2

French Intellectuals and Islam

The French intellectual, that leading actor on the stage of European cultural history, began to emerge at about the end of the seventeenth and the beginning of the eighteenth century. He proved to be a writer rather than a scholar, an independent thinker, detached from the machinery of state power, a social critic, conscious of his responsibility and perhaps, as Bernanos said, imbued with the conviction of the superiority of *l'esprit*. He lacked the depth of the Germanic *Wissenschaftler*, but he was skilled in the arts of communication. From Voltaire to Sartre he was always a fighter. I have chosen three manifestations of the type: the eighteenth-century *philosophe*, the Romantic traveler, the *engagé* intellectual of the 1950s. ↓ Voltaire, Volney, Chateaubriand

ENLIGHTENMENT *Philosophes*: VOLTAIRE AND VOLNEY

Let us start by examining the case of Voltaire, who took a fairly close look at Islam, especially at its religious aspects.¹ In the first phase, with *Mohammed and Fanaticism*, Voltaire's judgment of Islam, which he equated with the Prophet's mission, was disparaging, even hostile. Later, with the *Essai sur les mœurs*, his tone became more restrained and nuanced, but the overall judgment remained harsh. Of course, in the first phase, the object of his attacks on Islam was religion in general and official Christianity in particular. But it is important to note that he fastened on Islam as a symbol of fanaticism, antihumanism,

extraordinary miracle', the effect of which has been the coexistence of abject despair and unbounded hope in the mind of the Jews. In the history of Islam, it was the little fight of Badr, when a small number of Muslims defended their prophet successfully against a larger force of the fighting-men of Quraysh. In Christian history, it was the failure of the disciples to save their Master:

Such a psychological stress could not be without effect on their psyche. Is it not just possible that such effects can be inherited? The best Christian in his most sublime moments is a sad man.

If, as Dr Hussein believes, Islam and Christianity are fundamentally the same, then clearly the only essential difference between them will lie in the human response. But it will seem to Christians that Dr Hussein has misjudged their response because he has not fully grasped what it is to which they believe they are responding. Missing the Crucifixion and the Incarnation, he has missed a whole dimension of Christian psychology, the joy born of

... the good news of peace—the peace of personal wholeness for man and of the acknowledged worship of God . . . If it is the Muslim sense of the adequacy of law alone, and of a mercy that has no Cross at its heart, which makes the Christian faith in Christ crucified so strange an enigma, then by the same token, that faith must be the heart of the relevance of the Gospel of peace to men in Islam.⁹

4 Volney and the Ruin of Empires

Constantin-François Chassebeuf was born in 1757 at Craon in northwestern France; his father was a local lawyer of humble origin, his mother belonged to a bourgeois family which owned land. He studied at the Collège d'Angers in Anjou, which is said to have been Jansenist in spirit, and there he may have acquired that critical attitude towards religious authority which was to mark his writings. At the age of eighteen he went to Paris to study medicine; he began to study Arabic as well, and frequented the salons of d'Holbach and Madame Helvétius, where he met Condorcet, Diderot, Franklin and others. It was in these early meetings that his thought and life found their direction: men must use their reason in order to discover the principle of virtue on which depends the stability and prosperity of human societies, and should study history to understand the origins and nature of religion.

In 1782, having come into a small fortune, he left France for the Near East, partly no doubt from youthful curiosity, but also because he wished to see those parts of the world where the ideas which still governed civilised life had grown up, and to compare the greatness of the past with what was left; his biographer has suggested, but without giving strong evidence, that he may also have had a secret political mission on behalf of Vergennes, then Minister of Foreign Affairs. His journey lasted more than two years. Arriving at Alexandria in January 1783, he spent some weeks there, and then went to Cairo where he remained for several months. At the end of the year he travelled up the Syrian coast to Aleppo, and the first eight months of 1784 he spent at the Melkite monastery of Mar Hanna (St John) in the village of Khanshara in the mountains of Lebanon, studying Arabic and making some short journeys in Lebanon and the interior of Syria. Towards the end of the year he moved southwards to Jerusalem and elsewhere

VOLGA-MOSKOVA KANALI, 1937'de işletmeye açılan, Moskova ile Volga'yı (İvankovo mevkiinde) bağlayan kanal. 128 km uzunlukta olan bu kanal üzerinde 11 tesviye havuzu (eklüz) vardır. Kanal, 18 000 tonluk gemilerin geçişine müsaittir.

VOLGOGRAD (1925'ten önce Tsaritsin ve 1961'den önce Stalingrad diye anılırdı), Avrupa Rusyası'nın güneyinde, Volga kıyısında bir liman ve endüstri şehri. Nüfusu 948 000 (1981)'dir. Nehir boyunca çok geniş alana yayılmıştır (60 km). Tsaritsin 1589'da, Ruslar tarafından Volga kıyılarında işgal edilen sahaları korumak için bir kale olarak inşa edilmiş ve kısa zaman sonra Volga ile Don arasındaki bölgenin önemli bir ticaret merkezi haline gelmiştir. 1952'de Don-Volga kanalının ve 1960'ta büyük hidroelektrik tesisinin işletmeye açılmasından sonra, ülke çapında önemli bir merkez olmuştur. Endüstri gelişmiştir; petrol artırılması, gemi, traktör ve makine yapımı, demir-çelik üretimi, kerestecilik ve besin endüstrisi ilk planda sayılabilir. (Cevat R. Gürsoy)

VOLHOV, Rus Sovyet Federatif Cumhuriyeti'nde, Novgorod ve Leningrad bölgelerinde bir nehir. Uzunluğu 228 km dir. İmen gölünden doğar, Ladoga gölüne dökülür.

VOLJSK (1940'a kadar kullanılan eski adı : Lopatino), Mari Muhtar Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde, Kuybişev baraj gölünün sol kıyısında bir şehir ve liman. Nüfusu 43 000 (1970)'dir. Selüloz ve kâğıt kombinası vardır. Ağaç işleri gelişmiştir.

VOLJSKİY, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin Rus Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti'nde, Volgograd bölgesinde bir şehir ve Volga'nın sol kıyısında bir liman. Nüfusu 178 000 (1974)'dir. Volgograd baraj gölünün yapımı yıllarında kurulmuştur (1951). Kimya (sentetik elyaf, lastik, otomobil lastiği), inşaat malzemesi, gıda maddeleri ve boru sanayii gelişmiştir.

VOLKAN: bk. YANARDAĞ.

VOLKAN, Kıbrıslı Derviş Vahdeti'nin sahip ve sorumluluğu olarak 28 teşrinisani 1324 (11 aralık 1908)'te İstanbul'da çıkarmağa başladığı gazete. "İnsaniyete hâdim dinî, siyasî, yevmî gazetedir" alt başlığı altında büyük boyda dört sayfa olarak yayınlanmış, Ahmed Saki Bey matbaasında basılmıştır. 30. sayıdan başlayarak alt başlık üste çıkmış ve "Her gün sabahları neşrolunur insaniyete hâdim dinî, siyasî Osmanlı gazetesidir" şeklini almıştır. 48. sayıdan itibaren gazete İttihad-ı Muhammedî Cemiyeti'nin yayın organı olduğunu yazmaya başlamıştır. Yazılarının çoğu Derviş Vahdeti'nin imzasıyladır. Diğer yazarlar arasında Farukî Ömer, Yüzbaşı F. Kâmil Vehbi, Şeyh Feyzullah Efendizade Mehmed Ali, Fehim Zavalanî, E. Şihabeddin, Mimarzade Mehmed Ali, Ağabeyzade Agâh, B. Sıdkı, Lütüfî, Hasan Tahsin, Hüseyin Hazım, Ali Sami, Kadızade Abdullah Ziyaeddin, Bediüzzaman Said-i Kürdî, Mehmed Emin Hayretî, Hacı Necib, Derviş Sükütî, Ebu'l-Feyzi, Fakihzade, Naibzade Ali Fuad, Halil Fehim, Kesriyeli Mehmed Sıdkî, Abbas Lütüfî, Abdunnafi, Ahmed Seyfeddin vardır. İlk sayıda Diyarbakırlı Ziya (Gökalp)'nın bir şiiri yer alır.

VOLKSWAGENWERK AG., merkezi Wolfsburg (b. bk.)'ta olan Alman oto imalat şirketi; Avrupa'nın en büyük, dünyanın dördüncü büyük işletmesi, ciro bakımından Federal Almanya'nın en büyük sanayi kuruluşu.

Alman vatandaşları için fiyatı 1 000 markın altında (990 Reichsmark) bir "halk arabası" fikrini 1934'te Adolf Hitler ortaya atmıştı. Mühendis Ferdinand Porsche, arzu edilen türde bir araba geliştirdi; ancak bu otomobilden 1939'a kadar sadece prototipler yapılabildi. Harp sırasında Volkswagen fabrikası sadece askeri araçlar üretti.

1937'de kurulan "Gesellschaft zur Vorbereitung des deutschen Volkswagens" (Alman halk otosunu hazırlama cemiyeti), 1938'de şirket haline getirildi. II. Dünya Harbi biter bitmez, 1945'te Volkswagen üretimine başlandı. 1948'de müessesenin başına Heinrich Nordhoff'un gelmesiyle hızlı bir gelişme dönemine girildi; müttefikler 1949'da işletmenin yönetimini tamamen Almanlara bıraktı.

1972'de 15 007 034'üncü Volkswagen fabrikadan çıkıyor, 1920'lerde Amerikan Ford fabrikalarının tesis ettiği "dünyanın en fazla imal edilen otosu"na sahip olma rekoru, Volkswagen firmasına geçmiş oluyordu. Daha sonraki yıllarda, özellikle petrol krizi sırasında, -halk arasındaki ismiyle - "Käfer" (= Alm. böcek) veya "kaplumbağa" diye tanınan modelin üretimi yavaşlatıldı, daha değişik ve modern görünümlü modeller geliştirildi. 1979'da Almanya'da Volkswagen imalatı tamamen durduruldu, fakat ülke dışındaki fabrikalarda yapımı devam edildi. Mayıs 1981'de (Meksika'da üretilen) yirmi milyonuncu VW piyasaya çıkarılmıştır.

VOLNEY, Constantin François, comte de (Craon, Anjou 1757 - Paris 1820), Fransız filozofu ve politikacısı. Mısır ve Suriye'yi baştan başa dolaşmış, bu vesile ile de *Voyage en Egypte et en Syrie* (Mısır ve Suriye gezisi) [1787]'yi yazmıştır. Terör (Terreur) devrinde tutuklanan V., daha sonra serbest bırakılmış ve 1794'te École normal'de tarih kürsüsünü açmıştır. I. Napoléon devrinde senatoya, daha sonra XVIII. Louis zamanında millet meclisine girmiştir. Yazmış olduğu eserler arasında *Considérations sur la guerre de Turcs et de la Russie* (Türklerle Rusya'nın savaşı üstüne düşünceler) [1788] ve *Ruines ou Méditations sur les révolutions des empires* (Harabeler veya imparatorluklar ihtilalleri üstüne düşünceler) [1791] en ilginç olanlarıdır.

VOLOGDA, Rus Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti'nde, V. ırmağı kıyısında bir şehir. Nüfusu 205 000 (1974)'dir. Önemli bir demir yolu kavşağı ve iskeledir. Makina, gemi, dokuma (keten) sanayii gelişmiştir. Eski çağlardan kalma yapıları vardır. V.'nin adı Rus yıllıklarında ilk olarak 1147'de geçer.

VOLOKOLAMSK, Rus Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti'nde, Moskova'nın kuzeybatısında bir şehir. Nüfusu 15 000 (1970)'dir. XII. yüzyılın 1. yarısında kurulmuştur. Bu bakımdan en eski Rus şehirleri arasında yer alır. Gıda maddeleri ve dokuma sanayii gelişmiştir.

VOLSK, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nde, Volga nehrinin sağ kıyısında, Kuybişev ile Saratov arasında bir şehir. Nüfusu 71 000 (1974)'dir. Büyük çimento fabrikaları vardır.

Volney 424

American Games (involving South, Central, and North America) added volleyball in 1955, and Brazil, Mexico, Canada, Cuba, and the United States are frequent contenders for top honours. In Asia, China, Japan, and Korea dominate competition.

A four-year cycle of international volleyball events, recommended by the FIVB, began in 1969 with World Cup championships, to be held in the year following the Olympic Games; the second year is the World Championships; in the third come the regional events (e.g., European championships, Asian Games, African Games, Pan-American Games, etc.); and in the fourth year come the Olympic Games. For world champions, see Sporting Record: Volleyball. See also Olympic Games.

The game. Volleyball requires a minimum of equipment and space and can be played indoors or outdoors. The game is played on a smooth-surfaced court 30 feet (9 metres) wide by 60 ft long, divided by a centre line into two equal areas, one of which is selected by or assigned to each of the two competing teams. Players may not step completely beyond the centre line while the ball is in play. A line 10 ft from and parallel to the centre line of each half of the court indicates the point in front of which a back court player may not drive the ball over the net from a position above the top of the net. (This offensive action, called a spike, or kill, is usually performed most effectively and with greatest power near the net by the forward line of players.) A tightly stretched net is placed across the court exactly above the middle of the centre line; official net heights (measured from the top edge of the net to the playing surface—in the middle of the court) are: 8 ft for men and 7 ft 4¼ in. for women. Further adjustments in net height can be made for young people and others who need a lower net. A vertical tape marker is attached to the net directly above each side boundary line of the court, and to help game officials judge whether served or volleyed balls are in or out of bounds a flexible antenna extends 3 ft above the net along the outer edge of each vertical tape marker. A ball must pass over the net entirely between these antennae. A service area is marked outside and behind the right one-third of each court end line. The service must be made from within or behind this area. A minimum space 6 ft wide around the entire court is needed to permit freedom of action, eliminate hazards from obstructions, and allow space for net support posts and the officials' stands. A clear area above the court at least 26 ft high is required to permit the ball to be served or received and played without interference.

Informally, any number can play volleyball. In competition each team consists of six players, three of whom take the forward positions in a row close to and facing the net, the other three playing the back court. Play is started when the right back (the person on the right of the second row) of the serving team steps outside his end line into the serving area and bats the ball with a hand, fist, or arm over the net into the opponents' half of the court. The opponents receive the ball and return it across the net in a series of not more than three contacts with the ball. This must be done without any player catching or holding the ball while it is in play and without any player touching the net or entering the opponents' court area. The ball must not touch the floor, and a player may not touch the ball twice in succession or with any part of the body below the hips. A player continues to serve until his team makes an error, commits a foul, or completes a game. When the service changes (side out), the receiving team becomes the serving team and its players rotate clockwise one position; the right forward shifting to the right back position and

then serving from the service area. Only the serving team scores, points being awarded for errors and fouls committed by the receiving team such as hitting the ball out of bounds, failing to return the ball, contacting the ball four times before returning it, etc. No point is awarded when side-out is declared. Only one point at a time is scored for a successful play.

A game is won by the team that first scores 15 points, provided the winning team is ahead by two or more points.

Volney, Constantin-François de Chassehoef, comte de (count of) (b. Feb. 3, 1757, Craon, Fr.—d. April 25, 1820, Paris), historian and philosopher, whose work *Les Ruines*... epitomized the rationalist historical and political thought of the 18th century.

As a student in Paris, Volney frequented the salon of Madame Helvétius, widow of the philosopher Claude Helvétius, and knew the Baron d'Holbach and Benjamin Franklin. Following an early interest in history and ancient languages, Volney traveled in Egypt and Syria, after which he wrote *Voyage en Syrie et en Egypte*... 2 vol. (1787; *Travels Through Syria and Egypt*...) and the pro-Russian *Considérations sur la guerre actuelle des Turcs* (1788; *Considerations on the War with the Turk*). In 1791 his most influential work appeared; *Les Ruines, ou Méditations sur les révolutions des empires* (*The Ruins: or a Survey of the Revolutions of Empires*).

Volney, engraving.
Giraudon—Art Resource/EB Inc.

Seeking the origins of civil society and the causes for its dissolution, he saw revolution as a result of the abandoning of the principles of natural law and religion, equality, and liberty.

As a member of the Estates-General and the Constituent Assembly, Volney urged the establishment of the National Guard and the division of France into communes and departments. In 1792 he bought an estate in Corsica, hoping to improve agriculture by the example of intense cultivation. While visiting Paris in 1793 he was, as a Girondist, imprisoned during the Terror. He was professor of history at the École Normale at Paris (1794) and also visited the United States from 1795 to 1798. Although a senator under Napoleon and created *comte d'empire* (1808), he opposed the empire. Louis XVIII created him a peer in 1814.

Vologases, also spelled **VOLOGAESĒS**, name of Parthian kings, grouped below chronologically and indicated by the symbol •.

• **Vologases I** (d. AD 77/78), king of Parthia (reigned AD 51–77/78), the son of the previous king, Vonones II, by a Greek concubine.

Vologases gave the kingdom of Media Atropatene to his brother Pacorus and occupied Armenia for another brother, Tiridates. Parthian control of Armenia, however, led to a long war with the Romans (AD 54–63). A peace was finally concluded by which Tiridates was acknowledged as a Roman client king in Armenia. The power of Vologases was further weakened by an attack by the nomadic Dahae and Sakas, a rebellion of the Hyrcanians, an invasion by Alani tribesmen in Media and

Armenia, and the usurpation of his son Vardanes II. Vologases' reign was also marked by a decided reaction against Hellenism; he built Vologesias near Ctesiphon with the intention

Vologases I, coin, 1st century; in the British Museum
By courtesy of the trustees of the British Museum; photograph, J.R. Freeman & Co. Ltd.

of drawing to the new town the inhabitants and trade of the Greek city Seleucia on the Tigris.

• **Vologases II** (d. AD 147?), one of the rival claimants to the throne of the Parthian king Pacorus II.

He first presented himself as the ruler of Parthia in 105/106 and seems to have been able to persist in his claim throughout the reign of Osroes (c. 109/110–c. 128/129). On the death of Osroes, Vologases was able to overcome another rival, Mithradates IV, and to secure the greater part of the Parthian realm, which he ruled until his death.

• **Vologases III** (d. AD 192), king of Parthia (ruled 148–192).

In the early part of his reign he was able to restore the internal unity of the Parthian Empire; in 161, however, he invaded Cappadocia and Syria and as a consequence was attacked

Vologases III, coin, late 2nd century; in the British Museum

By courtesy of the trustees of the British Museum; photograph, J.R. Freeman & Co. Ltd.

by a powerful Roman expedition (162–165). Doura-Europus and Seleucia were destroyed, and the Parthian royal palace at Ctesiphon, in Babylonia, was burned; the Romans even advanced into Media. Continued sporadic fighting in Babylonia and Armenia led to further reductions of Parthian influence, and in the peace treaty northern Mesopotamia was ceded to the Romans. Vologases was succeeded by his son Vologases IV.

• **Vologases IV** (fl. 2nd and 3rd centuries), king of Parthia who reigned 191–208/209.

He first appeared in 191 as a rebel against his father Vologases III, whom he succeeded in 192. In 193 he stirred up a rebellion in the Roman client kingdoms of Osroëne and Adiabene, but in 195 the Romans under Septimius Severus recovered the districts. After the Roman army departed, Vologases again swept through Mesopotamia and restored his suzerainty over Adiabene. Subsequently Septimius Severus launched another campaign (197/198–202), advancing into Mesopotamia, occupying Nisibis, and plundering Ctesiphon.

Voll, Sarah née Potts, born 13 November 1942 at Wilmington, Del., she graduated from Goucher College, Towson, Md., and received a Ph.D. in 1977 from the University of New Hampshire. She was a private economic consultant in Egypt during 1978-79. In 1980 she became District Office Manager, U.S. Census, Portsmouth, N.H. Her writings include *A Plough in field arable* (1980), and she was joint author of *The Sudan; unity and diversity in a multicultural state* (1985). Master (2); MESA Roster of members, 1990; WhoAmW, 1981-1983/84; WhoE, 1989/90-1993/94

Vollenhoven, Joost van, 1877-1918 see Van Vollenhoven Joost

Vollers, Carl; born 19 March 1857 at Hooksiel, Jeverland, he studied theology and Oriental languages at Tübingen, Halle, Berlin and Straßburg. He was a librarian at the Königliche Bibliothek, Berlin, from 1875 to 1879, when he succeeded W. Spitta at the Vice-Royal Library, Cairo, a post which he held until 1896. He subsequently became a professor of Semitic languages at Jena, where he died 5 January 1909. He edited a number of classical Arabic works. He came to prominence with his theory that the original Koran was recorded in the Meccan dialect and only later edited in literary Arabic, a fallacy as Nöldeke immediately pointed out. DiBlind (1); Fück

de Volney, Constantine François Chassebœuf, comte, born in 1757 at Craon (Maine-et-Loire), he inherited a moderate fortune and studied medicine, history and Oriental languages. When twenty-five years of age he went to Egypt and Syria, where he resided several years. He was a member of the États généraux and the Assemblée constituante as well as a sometime professor of history at the École normale. His writings include *Voyage en Syrie et en Égypte* (1787), its translations, *Travels through Syria and Egypt* (1787), and *Reise nach Egypten und Syrien* (1877-1800), *Les Ruines* (1791), a work which was translated into many languages, and *Simplification des langues orientales* (1795). He died in Paris, 25 April 1820. Jean Gaulmier submitted a thesis in 1951 at the Université de Beyrouth entitled *L'idéologue Volney*. AnaBrit; BbD; DcBiPP; DcScB; Egyptology; EncBrit; GDU; Hofer; *Hommes et destins*, vol. 7, pp. 488-90; IndexBFr² (9); Master (6); Μεγάλη ελληνική εγκυκλοπαίδεια, vol. 7 (1919), pp. 491-92; Pallas

Volonakis (Volonakes), Michael D., born in 1875, he wrote *Παλμοί της Κύπρου* (1913), *Greece on the eve of resurrection* (1920), *Saint Sophia and Constantinople* (1920), *The Island of Roses and her seven sisters* (1922), and *Παγκόσμιος Ιστορία* (1947). NUC, pre-1956

Volonter, M. P., pseud., 1871-1927 see Vel'tman, Mikhail Lazarevich

Volosatov, Vladimir Alekseevich, born 18 October 1933 at Perm, Russia, he graduated in 1958 from the Oriental Faculty in the Moscow State Institute of International Relations, and subsequently entered the foreign service. He was posted to Lebanon, 1958-59, Algeria, 1966-71, France, 1966-71, and Spain, 1977-82. Miliband²

Voloshina, Galina Aleksandrovna, born 4 June 1927 at Novosibirsk, she graduated in 1951 from the Oriental Faculty at the Central Asian State University, Tashkent, and received her first degree in 1962 with a thesis entitled «Зиб-и-тариха» Хусайна Али - малоизвестный источник по истории Афганистана и северо-западной Индии. Since 1957 she was affiliated with the Oriental Faculty in the Uzbek Academy of Science. Miliband; Miliband²

Volosovich, Svetlana Borisovna, she wrote the booklet, *Изобразительное искусство Курганской ССР* (Moscow, 1957). NYPL

Volpi, Benito, born in 1930, he was an Italian-trained Orientalist who became a lecturer in Italian studies at Cairo and subsequently taught Islamics at Roma. In 1964 he entered the diplomatic service. IntYB, 1998

Volta, Sandro, born 14 April 1900 in Lucca province, Italy, he was a journalist and a sometime Paris correspondent of *la Stampa*. His writings include *Graziani e Neghelli* (1936), and *La Corte di re Yahia* (1941), and its translation, *Am Hofe des Königs Yahia; Reise ins Mokkaland* (1942). Chi è, 1940; IndBI (2); Sezgin

Volz, Gustav Berthold (also Berthold Gustav Volz), born 4 November 1871 at Halle/Saale, he was educated at the Victorianum secondary school, Potsdam, and studied history at Berlin, Leipzig, and Marburg, receiving a Dr.phil. in 1895 at Berlin for *Kriegsführung König Friedrichs des Großen in den ersten Jahren des siebenjährigen Krieges*. His writings include *Aus der Zeit Friedrichs des Großen* (1908), and *Friedrich der Große; Bilder aus seiner Zeit* (1928). He died in 1938. Kürschner, 1935; Thesis

Von Braun, Joachim, 1950- see Braun, Joachim von

Vonderheyden, Madeleine, fl. 1937, she received a doctorate in 1927 from the Faculté des lettres d'Alger for *La Berbérie orientale sous la dynastie des Benou'l-Arab, 800-909*. She translated from the

sur un type mettant en valeur une façade monumentale encadrée par des coupoles, ces bâtiments jouent également sur la singularité de leur décoration pour se détacher d'un tissu urbain qui les insère dans une pragmatique qui ne doit plus rien à leur monumentalité. Celui de la Poste, qui permet de moderniser notablement l'organisation des services, en illustre le principe par son insertion dans une parcelle hexagonale qu'elle organise au travers des signes adressés à la ville : ouverture sur le boulevard Laferrière (Khemisti) d'une monumentale salle du public qui rappelle le Panthéon romain, l'Alhambra et l'épigraphie algérienne, ou encore érection d'un gigantesque minaret de soixante-dix mètres surmonté d'une horloge, dominant la façade arrière et le reste de la ville, qui ne sera néanmoins pas réalisé en raison, sans doute, des critiques que soulève la multiplication de ce motif dans le nouveau style architectural.

Rachid Ouahès

COHEN J.-L. et al., *Alger. Paysage urbain et architecture, 1800-2000*, Éd. de l'Imprimeur, 2003.

VOLNEY, Constantin-François comte de Chassebeuf de Boisgirais dit (Craon, Mayenne, 1757 – Paris, 1820)

Voyageur en Égypte et en Syrie, d'où il rapporte une relation devenue classique. Acteur politique sous la Révolution et l'Empire, il appartient à la génération des « idéologues », esprits rationalistes et volontiers hostiles à l'autorité en place.

Sa mère, de bonne bourgeoisie terrienne et angevine, meurt deux ans après l'avoir mis au monde. Son père, avocat et riche propriétaire, est issu d'une famille de souche paysanne passée à la robe. Constantin-François entre au collège d'Ancenis en 1764 et chez les oratoriens d'Angers en 1769. Après une enfance solitaire et des études de droit à Angers, il est émancipé à dix-huit ans, part pour Paris et quitte le droit pour des études de médecine, qu'il n'achève pas. Il se lie d'amitié avec Cabanis, futur médecin et philosophe, et protégé de Turgot. Il lit, suit les cours d'arabe de Leroux des Hautesrayes au Collège royal*, et surtout, il est introduit dès

1777 chez le baron d'Holbach et chez madame Helvétius, où se retrouvent hommes de lettres et gens d'esprit, Diderot* notamment. Il fréquente la bibliothèque du baron et se familiarise avec des idées hétérodoxes qui nourrissent son hostilité à toutes les religions. Logé à Auteuil chez madame Helvétius, il s'entretient, entre autres, avec Condorcet et Benjamin Franklin, dont les idées morales l'influencent profondément.

« J'avais lu et entendu répéter que, de tous les moyens d'orner l'esprit et de former le jugement, le plus efficace était de voyager ; j'arrêtai le plan d'un voyage... La Syrie et surtout l'Égypte, sous le double rapport de ce qu'elles furent jadis, et de ce qu'elles sont aujourd'hui, me parurent un champ propre aux observations politiques et morales dont je voulais m'occuper ». Nourrir une réflexion politique et morale, tel est le projet que Boisgirais dessine dans la préface à la première édition de son *Voyage*. Il ajoute que sa curiosité était piquée par l'état de l'Empire turc, dont il voulait mesurer les forces et les ressources. Peut-être a-t-il été envoyé en mission secrète par le ministre Vergennes qui, partisan de relations pacifiques avec l'Empire ottoman, veut néanmoins évaluer les avantages que la France pourrait tirer de son démembrement – la Russie et l'Autriche ayant déjà manifesté leurs ambitions territoriales.

Quels que soient les mobiles du voyage, il passe plus de deux ans en Égypte et en Syrie (1783-1785), tantôt auprès de moines tantôt en tribu, mais jamais loin des villes et des côtes déjà parcourues par les voyageurs qui l'ont précédé. Il n'a pas trente ans quand il écrit son *Voyage en Égypte et en Syrie*, mine d'observations mêlant la plus grande acuité et l'esprit le plus vivement critique. Signé de son nouveau nom, Volney, le livre est aussitôt salué comme un chef-d'œuvre. Il est publié en 1787, reproduit en 1789 et 1790, et connaît quatre rééditions du vivant de l'auteur. Il est traduit en anglais dès 1787 ; en allemand l'année suivante ; en néerlandais et en italien en 1799. On sait qu'il a été lu par des écrivains contemporains et ultérieurs, comme par des hommes d'action, tels Bonaparte* et ceux qu'il emmène dans

فولني كونستانتان - فرنسوا

كرون Craon في مقاطعة ماين (Mayenne) درس القانون والطب ، وعاشر الفيلسوف المادي هولباخ (Holbach) وجماعة الايديولوجيين الفرنسيين . سمحت له ثروته القيام برحلة الى الشرق العربي دامت حوالي ثلاث سنوات ١٧٨٢ - ١٧٨٥ اكبته شهرة كبيرة خصوصاً بعد نشره كتاب : رحلة الى مصر وسورية (Voyage en Egypte et en Syrie) في عام ١٧٨٧ . التقى بونايرت وقال عنه « سيكون رأس قيصر على اكتاف الاسكندر » .

انتخب نائباً عن الطبقة العامة ، ثم اصبح اميناً عاما للجمعية العمومية في عام ١٧٩٠ . سجن لمدة شهرين في عهد الارهاب . وفي عام ١٧٩٥ سافر الى اميركا وقابل اول رئيس للولايات المتحدة جورج واشنطن . بعدها عاد الى فرنسا وساهم في حركة ١٨ برومير فدخل الى مجلس الشيوخ وحصل على لقب « كونت » على الرغم من معارضته للامبراطورية .

كتب عدة مؤلفات سياسية واثوغرافية واخلاقية استوحاها من خلال اسفاره ورحلاته الى الشرق واميركا . ويمكن القول ان هذه الرحلات اضافة الى تجربته السياسية قد لعبت دوراً هاماً في تكوين افكاره ويلورتها . فانقد النظرية الروسية (نسبة الى روسو) الخاصة بطيبة الانسان الفطري الذي لم تمسه حضارة الملكية ، وانتقد مونتسكيو في نظرية المناخ وتأثيرها على اشكال الحكم . ونادى بفلسفة التقدم قبل كوندورسيه (Condorcet) ، واعتبر ان حب الذات الذي هو سبب من اسباب التقدم ، قد يولد كل انواع الجشع والفوضى اذا ما تحول الى حب اعمى وقد يؤدي الى استعباد الافراد والأمم ويمهد الطريق لوصول الطغاة الى الحكم . كان متفائلاً بنتائج الثورة الفرنسية وتأثيرها الايجابي على بقية الشعوب وكان يعتبرها مرحلة حاسمة نحو توحيد الجنس البشري في عائلة واحدة .

لم يكن ملحداً ، بل كان متعبداً لله وحده دون

اصل اللامساواة بين البشر « -Discours sur l'origine de l'inégalité parmi les hommes) باحتقار شديد ويقول بأن وجود الطبقات هو شيء حسن . ولهذا كان يحذر من رفع مستوى تعليم الطبقات الشعبية لأنه « عندما يتدخل الرعاع في التفكير ، يفسد كل شيء ويضيع » .

وعلى الرغم من ذلك ، فإن فولتير كان رجلاً اصلاحياً . وكان يقترح للمشاكل اليومية حلولها ، لأن السياسة بالنسبة اليه هي عمل يومي وملمس . يأخذ الحكومة كما هي على علاتها ويناضل من اجل فرض اصلاحات ادارية ومدنية . فكان يطالب بمنع الاعتقالات التعسفية ، والغاء التعذيب والحكم بالاعدام والغاء التدابير السرية ، والموازنة بين الاحكام ونوعية الجرم ، ووحدة التشريع والغاء الجمارك الداخلية وجباية الضرائب بشكل أفضل ، والغاء حقوق بعض الملاكين الكبار وضمان حرية التفكير والتعبير الخ . . .

هذه هي سياسة فولتير . ويمكن القول ان أحداً من معاصريه ، أمثال روسو ومونتسكيو وديدرو ، لم يقدم برنامجاً اصلاحياً مفصلاً مثلها فعل فولتير وناضل من اجل تحقيقه .

ان فولتير لم يكن منظراً كبيراً في مجال السياسة الا انه خلف وراءه نمطاً جديداً من الفلاسفة هو ما أصبح يسمى فيما بعد بـ « الفيلسوف الملتزم » .

فولني ، كونستانتان - فرنسوا ، كونت دي شاسبوف (١٧٥٧ - ١٨١٩)

Volney Constantin - François Chassebœuf, Comte de,

رحالة وأديب ورجل سياسي فرنسي ، ولد في

şısında; 238 000 nüf. Kimya sanayileri. Hidroelektrik santrali.

VOLKAN a. (fr. *volcan*, ital. *Vulcano*, lat. *Vulcanus*, Ateş tanrısı'ndan). YANARDAĞ'ın eş anlamlısı.

Volkan, Derviş Vahdeti tarafından İstanbul'da çıkarılan günlük gazete. 11 aralık 1908'den başlayarak yayımlanan *Volkan*, ilkin "İsraiyete hadim dini, siyasi" bir gazete kimliğiyle ortaya çıktı, çok geçmeden İttihatçı Muhammedî Cemiyeti'nin sözcülüğünü açıkladı. Başlıca yazarları arasında Derviş Vahdeti'den başka şeyh Feyzullah Efendizade Mehmet Ali, Hasan Tahsin, Bediüzzaman Saidi Nursi, Derviş Sukuti, Kadızade Abdullah Ziyaattin vb. bulunuyordu. 31 Mart olayı'nı kıskartan gazete, bu nedenle hükümetçe kapatıldı.

Volkan altında (*Under the Volcano*), Malcolm Lowry'nin romanı (1947). Küçük bir Meksika kentinde, devrik bir konsülün, alkolün etkisiyle sayıklamalarının ve düşünsel parçalanmasının işlendiği yapıtta, çağdaş insanın takanağı olan kendi kendini yok etme düşlerinin simgesi verilir.

VOLKANİK sıf. (fr. *volcanique*). 1. Volkanlarla ilgili bir yüzey, bir kaya, bir gaz ya da bir olay için kullanılır. *Volkanik taş*. *Volkanik patlama*. (Bk. *ansikl. böl.*) —2. İçinde volkan bulunan bir yer için kullanılır. *Volkanik alan*.

—İns. *Volkanik çimento*, düz bir çatırın kaplamasını oluşturan ve sızdırmazlık sağlayan, estetik esaslı bileşim. (Bu kaplama, üzerine birkaç kat bitüm emdirilmiş bitümlü katmanlardan oluşur. Karton, dere çamırı, bitkisel toprak, seramik ya da çimento esaslı karolarla korunur.)

—ANSIKL. Jeomorfol. Alttağı yapılarla hiçbir ilgisi olmayan volkanik engebe, yalnızca yarıdağların etkinliği sonucu oluşan "eklemiş" bir engebe biçimi değildir; gerçekte "ilksel" denen yapısal biçimlere, kayaların direnci ve yapıları esliğiği gibi çit'e bağımlılık altında oluşan "türemiş" yapısal biçimler de katılır.

İlksel biçimlerin morfolojisini doğrudan doğruya püskürmelerin tarzı belirler. Böylece yapısal biçimler ortaya çıkar: 1. cüruf konileri; Stromboli ya da Vulcano tipi etkinliklerden doğar, dik eğimlidir (30° ile 35°), bacası içerisinde birikmiş piroklastiklerden oluşur (örn. bazaltlı ya da andezitli lav akışları yayan düzgün ya da gedikli Auvergne puyları ya da Kula bölgesinde devittadı verilen cüruf ve kül konileri); 2. kubbe ya da kubbe-volkanlar; profilleri yamaçların tabanına kadar dışbükeydir, püskürme noktalarının üzerinde çok kıvrımlı lavların sertleşmesiyle oluşur (örn. Peléadađı, puy de Dôme, Velay sükeni); 3. geniş kalkan volkanlar; çapları birkaç kilometreye yirmi-otuz kilometre arasında değişir, yamaçların eğimi azdır (10° den az); yanardan ya da kraterlerden çıkan akışkan lavların bazen çok kalın bir katman halinde birikmesiyle oluşurlar (örn. Hawa'de Mauna Loa, Büyük Komor ya da Réunion'daki Fournaise adasal volkan yapıları; Güneydođu Anadolu'da Karacadağı); 4. stratovolkanlar, art arda püskürmelerle son derece büyük yapıları yamaçlarındaki eğitlerden çıkan piroklastik ürünleri (küller, süngertaşları, bresler) ve lavların yığılmasıyla oluşurlar (örn. Vezüv, Etna, Demavend, Türkiye'de Ağrı, Süphan, Erziyeş, Hasandağı ve diğer birçok volkan yapısı). Çeşitli ölçeklerde olan bu biçimlerin korunması, bu biçimleri oluşturan malzemelerin direncine, ilksel eğimlerin derecesine ve aynı zamanda etkinliklerine ölçüde eski olduğuna bağımlıdır.

Fakat aşınma biçimlerinin bir tipolojisi yapısal düzenlere göre belirlenebilir. Şu biçimler ayrıt edilir: 1. sınırlı biçimleri; (bacalarda baca dolgunluğu meydana getiren püskürmüş lavlar, ağlomera ve bresler), doğrusal ya da çembersel künkarda (dykes ve ringdykeler) ya da katmanlaşma düzenlerine göre (sill), sertleşmiş

ürünlerin aşınmayla ortaya çıkması sonucu oluşurlar; bu tür volkanik ürünler yapıyı meydana getiren diğer malzemeden daha dirençlidir; 2. akışkan lav akıntılarının oluşan türemiş biçimler; tortul kayalardan ya da kristalli kayaların aşınma ürünlerinden oluşan, aşınma karşı korunmuş dirençsiz bir temel üzerinde yer alırlar; bu tür mesalar bazen gerçek bir plato boyutlarına ulaşabilir (örn. fransız Massif central'inde Aubrac, Cézallier, Coiron); 3. tahrip biçimleri; üçgen biçiminde platoların ya da planezleri birbirinden ayıran şınsal doğrultuda vadilerle yarılmış Hawaii tipi kalkan volkanlarda ya da stratovolkanlarda görülür (örn. 2 500 km²'lik bir alana yayılan ve Avrupa'nın en geniş volkanik yapısı olan Cantal, Réunion'da Neiges doruğu); bu aşınma işkoçya volkanları örneğinde yapının köklerine kadar inmiştir. Bu yapıların merkezinde plutonik kayalar, çevresindeyse merkezi kısmın çökmesi sonucunda bir yana eğimli engebeler dizisi oluşturan en eski lavlar yer alır (örn. Mull adası). Ayrıca volkanizma, hidrografik ağın düzenini bozar (lav akıntılarının ya da basit yapıların arkasında baraj göller) ve en belirgin volkanik yapıların yarattığı eğimler sistemine bağlı olarak yeni ağlar oluşur.

VOLKANİZMA a. (fr. *volcanisme*'den). Yanardağ etkinlikleri bütünü.

VOLKANOLOJİ a. (fr. *volcanologie*). —YANARDAĞBİLİM.

VOLKANOPLÜTONİK sıf. (fr. *volcanoplutonique*). Yerbil. En az bir bölümü hipovolkanik magma kayalarından oluşan volkanik bir yapı için kullanılır.

VOLKELT (Johannes Immanuel), alman estetikçi (Lipnik, Galiçya, 1848 - Leipzig 1930). Volkelt'e göre, dinin ve metafiziğin temellendirilmesi ancak Kant'a dönüşle olabilir; bu iki veri karşılıklı olarak birbirini gerekli kılar. Volkelt, Lipps'le birlikte, *Einflussung* kuramının ya da nesnel duygularla estetik nesnenin sezgisi arasında birlik görüşününü başlıca temsilcilerinden biridir. Başlıca yapıları: *System der Aesthetik* (Estetik sistemi) [1905-1914], *Kunst und Volkserziehung* (Estetik ve halk eğitimi) [1912], *Das aesthetische Bewusstsein* (Estetik bilinc) [1920].

VOLKER a. (ing. *walker*). Cert. YÜRÜTEÇ'in eş anlamlısı.

Volkman sendromu (alman cerrah Richard von *Volkman*'ın [1830-1889] adından). Kansızlıktan ötürü bükücü kaslarda meydana gelen nekroz. Parmakların çekilmesine neden olur. Hastalık özellikle, dirsek ya da önkolun alçı ile sarılması gerektiren bir travmaya uğramış çocukta görülür.

VOLKOV (Fyodor Grigoryeviç), rus tiyatro yönetmeni (Kostroma 1729 - Moskova 1763). Yaroslav'da bir tiyatro topluluğu oluşturdu, Sumarokov ile birlikte kurduğu Moskova tiyatrosu'nun (1756) baş oyunculuğunu ve yönetmenliğini (1761) yaptı.

VOLKOVA (Vera), ingiliz uyruğuna geçmiş rus kadın dansçı (Petersburg 1904 - Kopenhag 1975). Agrippina Vaganova'nın öğrencisiydi; önce Petersburg'ta, sonra Rusya'dan ayrılarak Çin'de ve Japonya'da dans etti. 1936'da İngiltere'ye gitti ve Londra'da büyük ün kazanan bir okul açtı (1943-1950). Scala di Milano'nun bale yönetmeni (1950), Danimarka Krallık balesi'nin sanat danışmanı (1952) ve dans okulu yöneticisi oldu. Folkwang Hochschule'de (Essen) profesörlük (1960), Harkness Ballet'de konuk profesörlük (1964-1965) yaptı. Danimarka Krallık balesi'nde öğretim görevini sürdürdü, 1970-1972 arasında Australian Ballet tarafından angaje edildi.

Volkgazet, hollandaca çıkan günlük sosyalist belçika gazetesi. 1914'te Anvers'de kurulan gazete *De Werker* ve *De Volks-tribun*'un birleşmesinden doğmuştur.

Yazı işleri müdürlüğünü Camille Huysmans (1918) ve Jos Van Eynde (1944-1977) yaptı. Tirajı sürekli düşen gazete 1978'de kapandı.

Volkssturm (halk şahlanması) ahlamına gelen alm. sözc. Hitler'in, eylül 1944'te, yerel savunmaya yardım olmak üzere, Friedrich-Wilhelm III'ün 1813'teki Landsturm'u gibi 16-60 yaş arasındaki eli silah tutar insanlar için ilan ettiği topyekün seferberlik. Hitler, böylece halk kendi aile yuvalarını savunma yolunda şevke getireceğini umuyordu, ama parti tarafından örgütlenen, kötü silahlendirilmiş ve deneyimsiz birlikler, bazı istisnalar dışında, ancak pek önemsiz bir etkinlik gösterebildi.

Volksunie, flaman siyasi hareketi. Brüksel sorununda olduğu kadar Fouronlar sorununda da Wallonlar'a karşı uzlaşmaz bir tutumu vardır. 1965'ten 1974'e kadar Parlamento'daki gücünü önemli ölçüde genişletmiştir.

Volkswagen, halk tipi bir arabayı seri olarak imal etmek için 1937'de Wolfsburg'da kurulan alman otomobil firması. (1934'te Ferdinand Porsche tarafından yaratılan ve Türkiye'de "Kaplumbağa" ismi takılan bu çok ünlü modelden 20 milyon adetten fazla satılmıştır) 1940 yılından itibaren alman askeri kuvvetleri için seferber edilen firma, sanayi potansiyelini askeri kara ve hava araçları ve özellikle V1 ve V2 tipi uzun menzilli füze elemanlarının imalatına ayırmıştı. 1948'de yeniden düzenlenen firma, 1950'den itibaren başlangıçtaki imalat kapasitesine ulaştı; 1964'te Auto-Union GmbH'yi (Audi - NSU marka) yeniden satın aldı. Grup, bugün 6 imalat şirketi, 8 çatırm ve on adet kadar da yardımcı şirkete (finansman, kiralama vb.) sahiptir. Birçok ülkenin tasarımı ve imalatları ile işbirliği anlaşmaları imzalanmıştır. Özel arabalar ve 4 tona kadar yük kamyonetleri ve toplu taşıma araçları imal eden Volkswagen, 6 ve 9 tonluk kamyonlar ortak imal etmek için MAN ile birleşmiştir.

Volkswagen, 1982'de Ortak pazar'ın otomobil firmaları arasında 3. sırayı (Renault'dan sonra) ve dünya sıralamasında 7. sırayı işgal ediyordu.

VOLLARD (Ambroise), fransız tablo satıcısı, yayımcı ve yazar (Saint-Denis, Réunion adası, 1868 - Paris 1939). Réunion adasından bir noterin oğluğu, hukuk öğrenimini bitirdikten sonra, 1894'te Paris'te sanat yapıtlarının alım satımıyla uğraşan bir iş kurdu. Degas'ın ve Renoir'ın öğütlerine uyarak ilk kişisel Cézanne sergisini (1895) açtı; 1896'da Gauguin'e bir sözleşme önerdi; 1898'de ve 1900'de Redon, 1901'de Picasso adına sergiler düzenledi. Litograflara taşbaskı albümleri temarlayarak estampın gelişmesini güçlendirdi: Bonnard (*Paris yaşamından bazı kesitler* [1895], *Paralel* [1900] vb.) ve Redon (*Aziz Antonius'un kıyası* [1896], *Mahşer* [1899]); Rouault'ya da gravür dizileri imarladı (*Miserere* ve *Şavaş*). Yapılan satmaya kıyamayan Vollard elindeki tablolarla önemli bir koleksiyon oluşturdu; ünlü akşam yemeklerinde yazarları ve ressamları buluşturdu. Bu ressamların hemen hepsi Vollard'ı tablolarında canlandırdı (Renoir, M. Denis, Picasso, Bonnard). Vollard'ın *Paul Cézanne* (1914), *Renoir* (1920), *Degas* (1924) üzerine anekdotlara dayanan kitapları vardır; ayrıca *Sainte Monique* (Bonnard resimledi), *les Réincarnations du père Ubu* (Rouault resimledi) ve *Souvenirs d'un marchand de tableaux*'nun (1937) yazarıdır.

VOLLEGA, VALLEGA ya da **VELEGA**, Batı Etyopya'da il; 71 200 km²; 1 892 000 nüf. Merkezi Nakemtie.

VOLLO ya da **WALLO**, Etyopya'da il, Etyopya kütlesiyle Danakil ülkesine yayılır; 79 400 km²; 2 286 000 nüf. Merkezi Dessie.

VOLNEY (Constantin François DE CHASSE-BCEUF, — kontu), fransız filozof

Lauros-Giraudon

Ambroise Vollard
Cézanne'nin bir portresinden ayrıntı
Louvre-Orsay müzesi,
Paris

Büyük Larousse, c. XX, s. 12249-12250
İSTANBUL-1986

BULLETIN

D'ÉTUDES ORIENTALES

TOME XI

ANNÉE 1945-1946

BEYROUTH

1946

VOLNEY ET LA PÉDAGOGIE DE L'ARABE

PAR

JEAN GAULMIER

Un cours sur les Idéologues à l'Ecole Supérieure des Lettres de Beyrouth m'a donné l'occasion de ramener l'attention sur cet esprit singulier et vigoureux que fut Volney, et de montrer ce que lui doivent l'histoire, la géographie humaine et la sociologie contemporaines. En philologie comparée et en linguistique qu'il appelle « *l'étude philosophique des langues* », il a également développé des vues pénétrantes, auxquelles on n'a pas rendu justice (1). Ses idées sur la pédagogie de l'arabe ne sont pas moins ingénieuses — et sont, s'il est possible, encore plus méconnues : les ouvrages où il les expose *L'Alphabet européen*, *la Simplification des langues orientales*, les *Vues nouvelles sur l'enseignement des langues orientales* ne figurent pas dans l'édition Didot de 1876, la plus répandue et qui prétend faussement contenir les œuvres complètes de Volney. Dans l'édition Bossange de 1826 qui, elle, est complète, ces ouvrages sont présentés sans indication de date et dans un ordre absurde, *L'Alphabet européen* écrit en 1819 précédant *la Simplification* publiée en 1795 — de sorte qu'il est impossible de suivre l'évolution de la pensée volneyenne (2).

Dès 1780, Volney a saisi l'importance de l'étude de l'arabe. Il insistera plus tard sur l'utilité d'une connaissance systématique des langues pour l'histoire (3) et pour la pratique du commerce et de la diplomatie (4). Mais ayant formé le projet de visiter l'Égypte et la Syrie, il comprend que son projet exige une préparation sérieuse et s'initie à l'arabe qu'il étudie pendant deux ans, de 1780 à 1782, sous la direction de M. Leroux des Hautes

(1) A titre d'exemple de ce dédain dans lequel a été tenue la pensée de Volney, on signalera que Renan — qui l'a certainement lu — ne cite jamais son nom dans *l'Histoire des langues sémitiques*, pas plus que Jullian, Langlois ni Seignobos ne rappellent dans leurs ouvrages de méthodologie historique, les curieuses *Leçons d'histoire* de Volney, pas plus que les sociologues n'évoquent ses *Questions de statistique*, première ébauche en 1795 d'enquête sys-

tématique.

(2) Dans cette étude, on citera les textes de Volney d'après l'édition Didot, Paris 1876, sauf indications contraires.

(3) Cf. notamment *Leçons d'histoire*, p. 589-591.

(4) *Considérations sur la guerre des Turcs*, p. 755 — *Simplification des langues orientales*, éd. Bossange 1826, t. VIII, p. 187 et suiv.